

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ В СПРАВІ „БІЛОЇ КНИЖКИ”

ВАШИНГТОН. — Довкола так званої „білої книжки”, виданої недавно німцями, в якій є обвинувачення на адресу президента Рузвельта й американських амбасадорів, Буліта та Кенедія, мовляв, вони обіцяли польському амбасадорові Потоцькому, що Америка піде до війни по стороні альянтів, вивязалась у конгресі дискусія. Конгресмен Фиш навіть домався слідувати в тій справі, припускаючи, що згадані амбасадори справді могли щось таке сказати. Фиш казав, що це не є в інтересі німців тепер дразнити Америку видумками. Коли вони це подають до відома, то видно мусить у тім бути щось правди. Подібне становище зняв конгресмен Рейнолдс, який сказав, що ті відомості, які розкривають німці, є дуже подібні до тої промови, що її виголосив недавно американський посол до Канади, Кромвел. Деякі конгресмени домагаються, щоб на переслухання конгресового комітету заграничних справ покликати амбасадора Буліта, що тепер перебуває в Америці, та загалом цю справу прослідити до дна. Бо американська суспільність тривожно дивиться на ці справи, побоюючись, щоб знов уряд не втягнув Америку до європейської війни.

ПІНШО ДОМАГАЄТЬСЯ ВИЯСНЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Відомий ньюйорський публіцист і політик, Амо Піно, опублікував до президента Рузвельта прилюдного листа, в якому домагається вияснення його становища в справі європейської війни. Він каже, що хоч президент заперечує відомості, розкриті недавно німцями, начебто уряд дав обіцянку альянтам, що вступити до війни, то проте в минулому президент сам отверто заявив, що Америка на випадок війни в Європі стане чинно по стороні альянтів. Таке президент заявив перед журналістом з „Вашингтон Пост” минулого року і дозволила йому це надрукувати. Подібне заявив президент минулого року в літі, коли казав, сенаторові в полудневій стейті, що побуде там довше, коли Америка не вступити до війни. Прогрозлива промова була такою, яку він виголосив у Шікаго в 1937 р. Отож, казав Піно, пошто тепер так дуже заперечувати те, що надруковано в „білій книзі”, коли подібні слова президента вже є записані такі в Америці.

ДОМАГАЮТЬСЯ НОВИХ ГРОШЕЙ НА БЕЗРОБІТТЯ.

ВАШИНГТОН. — Деякі конгресові кола домагаються від конгресу ухвалення на „Доблю Пі Ей” нових грошей, у висоті пів біліона доларів. Бо коли тих грошей конгрес не ухвалить, то дребя буде на широку скалю редукувати робітників. Головний директор „Доблю Пі Ей”, Герінгтон, заявив, що хоч появились недавно в газетах вістки, що небавом будуть на широку скалю відправляти робітників з „Доблю Пі Ей”, то ті вістки неправдиві, бо такого рішення заряд іще не повзяв, хоч обставини такі, що того не треба виключати.

ДЖАН ЛУІС ХОЧЕ ТВОРИТИ ТРЕТЮ ПАРТІЮ.

МОНОГА (Вест Вирджинія). — На конвенції місцевих вуглекопів промовляв Джан Луїс, голова Конгресу Промислових Організацій, та заявив, що коли Демократична Партія не візьме під увагу тих осіб, які є приємні для робітничих організацій, то він, Джан Луїс, створить третю політичну партію в Америці, яка видвигне своїх кандидатів. Луїс говорив, що він задумує влаштувати велику політичну конвенцію, на яку запросить крім своїх юній Конгрес Американо-американської Молоді, Союз Американських Негрів, Союз Фермерів та організацію Тависенда. Всі вони симпатизують із собою, казав Луїс. Група Тависенда хоче для старих осіб, по-верх 60 року життя, місячної пенсії по \$200. А К.П.О., казав Луїс, під тим оглядом підступив найближче до цієї групи, домагаючись пенсії для старих людей по-верх 60 р. життя у висоті \$60 місячно.

ЗАГРОЗА СТРАЙКУ НЕ МИНУЛА.

НЮ ЙОРК. — Загроза страйку на ньюйорських соборах ще не минула, хоч страйк порішено відложити, аж поки приїде Джан Луїс, голова К.П.О., та не перебере дальших переговорів з містом Нью Йорку в свої руки.

ДАЕС ПРОВІРЯЄ ЧЕРВОНИХ.

ВАШИНГТОН. — Комітет дослідів неамериканських активностей, Даеса, взявся тепер до докопання над тою роботою, яку робили в Америці червоні й інші, посвоячені групи, захиляючи червоний режим в Іспанії, та накликаючи людей до охотничої служби по боці єспанських червоних. Даес покищо покликає провідників так званої „Бригади Ліноліна”, що боролась в Іспанії по боці червоних. Завізування на переслухання дістали: Милтон Вулф, командант „Бригади Ліноліна”, Джералд Кент Кук, головний секретар, та Фред Келер, командант ньюйорської округи.

ВИВІЗ ПРОДУКТІВ ДО ЄВРОПИ.

ВАШИНГТОН. — На основі статистичних даних стверджено, що нейтральні краї, і то ті, що сусідають з Німеччиною, нині закуповують в Америці воєнних продуктів далеко більше ніж перед війною. Ця надвишка покриває, а навіть значно перевищує, ту втрату, яку зазнав американський експорт через відрахування Німеччини. Дехто із знавців твердить, що фактично ті продукти таки далі вандрують до Німеччини, але через нейтральні краї. Супроти цього, кажуть ті знавці, альянтську блокаду треба вважати неважкою. Інші кажуть, що це неправда, що нейтральні краї перепродують ці речі до Німеччини. Нейтральні краї тепер тих речей самі потребують в далеко більшій кількості, а також у нинішніх похлихвих часах вони накопичують їх у себе на критичну годину.

СМЕРТЬ 4 ОСІБ У КОПАЛЬНИМ ВИБУХУ

Підчас вибуху нафтового шибу в Сентралі, Ілінойс, загинули чотири особи, а 4 інші були важко попечені.

Випадок стався на тлі нафтового „буму”, що заворушив Ілінойс три роки тому.

ІМЯ КОШТУЄ ЙОГО ШІСТЬ МІСЯЦІВ ВІЗНИЦІ

Перед суддею Гарієм Мек Девитом у Філадельфії-станув оноді Едвард МекДевит, обвинувачений за те, що він украв автомобіль, а їдучи ним, ударив прохожого й не задержався, щоб дати йому поміч. Суддя сказав до обвинуваченого, коли цей заявив перед нього по присуд: „Я хотів вам дати за ваші провини шість місяців. Але ви обезчестили ім'я МекДевитів: Рік в'язниці”.

БАГАТЕ ВІДКРИТТЯ МАЙНЕРІВ

За десять днів праці два майнери, Вільям Робертсон і Верджил Гол, забрали з копальні кварцу в Гренд Пес, Орегон, золота вартості 20,480 доларів.

Гол знайшов був золото в кварцу останньої осені. Цей приворошений він пішов до копальні зо своїм товаришем і дупали руду чотири дні. Потім її молоді п'ять днів.

БРАЗИЛІЯ ПЕРЕПРОСИЛА ЗА ВИСТУП ПРОТИ ПРЕОСВ. ІВАНА БУЧКА

Як відомо, бразилійські урядові агенти уладили в церкві в Куритибі, у Бразилії, демонстрацію проти Апостольського Візитатора, Ексцеленції Кир Івана Бучка.

Після того єпископ Бучко з доручення Апостольської Столиці поїхав на візитацію до Аргентини.

Але тимчасом Бразилія перепросила Ватикан за соромні події в українській церкві в Куритибі, й Ексцеленція Кир Іван Бучко знову прибув до Бразилії.

В часописі „Праця” з Прудентополіс, Парана, у Бразилії, читаємо з цього приводу: Бразилійський уряд дав Св. Апост. Престолові відповідну сатисфакцію за жалюгідні події, що мали місце в Куритибі дня 20. жовтня 1939. Апостольський Візитатор, по докінченні відвідін українських колоній в Аргентині, Парагваю й Уругваю, вертається в найближчих днях до Бразилії, щоб докінчити перервану візитацію в Бразилії, наслідком згаданих подій.

Довідаємось, що дня 11. лютого відбулася візитація української колонії Панта Гросса, потім тих, що належать до парохії Куритиба, цебто Гважу-віра і Маршіліна у днях 14. до 18. лютого. В Куритибі дня 18. лютого торжественно Архирейська Літургія.

З Куритиби Апостольський Візитатор відіхав на відвідини колоній Круз Машадо і Лептру. Потім вернувся до Прудентополіс, де відбув конференцію із священниками, що працюють на терені Бразилії. В неділю, 3. березня закінчилась візитація торжественною Архирейською Літургією у Прудентополіс.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

МОСКВА. — В Західній Україні, як подають со-ветські газети, вже є 49 колективних господарств, а 130 груп зголосили готовість завести і в себе кол-госпи. Таке передає за советськими газетами кор-еспондент часопису „Ди Нью Йорк Таймс”.

НІБИ ДОКАЖУТЬ ДІЙСНУ ПРАВДУ.

БЕРЛІН. — Нацисти визивають американського амбасадора до Парижу, В. Буліта, на „двоій”. З од-ного боку запевняють, що їхні документи правдиві й годяться доставити їх чужим експертам, щоби провірили їх автентичність, а з другого кажуть Бу-литові відпекатись від того, що подав польський амбасадор Потоцькі. Разом з тим заявляють, що це буде Булітові тяжко зробити, бо є інші документи інших людей, з яких виходить, що Буліт і деінде говорив те саме, себто те, що Злучені Держави пі-дуть до війни і стануть по стороні альянтів.

ЗБИРАЮТЬ ДИВАЦТВА ПРИ-РОДИ ДО ПАРКУ

У Краєвім Парку коло пам'ятника Гвайта Сендса в Нью Мексико зібрано різні дивацтва звіринного світу. Є там миші, котрі живуть у гіпсо-вих околицях і мають волосся коліру, так подібного до гіп-су, що їх не можна пізнати на гіпсі. Є теж заяці, котрих барва зовсім подібна до бли-скавого піску.

Є там теж різні рослини, приурочені до життя в гаря-чих пісках.

ФЛОТА ПРИЧИНАЄТЬСЯ ДО МЕДИЦИНИ

На річному зборі Американ-ської Колегії Лікарів, що від-бувся оноді в Клівленді, Ога-йо, виступив Алберт Бенке з медичного корпусу американ-ської військової флоти з відчи-том про ріжні медичні від-криття, зроблені лікарями флоти.

Між іншими лікарі флоти переконалися, що заживання хорим кінся при високім ти-сненні атмосфері помагає при лікуванні синусових, серцевих і умовних недуг.

СМЕРТЬ В ОГНІ

У пожарі, старого апарт-аментового будинку в північно-західній частині Вашингтону, що трапився в понеділок ра-но, загинули три особи, а п'ять

ДВА КІНЦІ ОСІ. Мусоліні й Гітлер на конференції в Бренері.

ЗАТІСНЯТЬ ЕКОНОМІЧНУ БЛОКАДУ НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН. — Найближчі дні дадуть ближче ви-яснення тих слів, якими представники Англії й Фран-ції заповідають „діла”, себто гостріший натиск на Німеччину. Рахуються з тим, що той натиск не скінчиться тим разом на словах, а готов потягну-ти навіть дуже тяжкі наслідки, бо втягнуті у світову війну Норвегію і Швецію, а з ними і Совети. Так виглядає, що натиск альянтів зачнеться на півночі. Вони будуть старатись заставити Норвегію перестати доставляти Німеччині залізо. Те саме буде зо Швецією. На це, очевидно, Німеччина не згодиться, бо без довозу цього заліза булоб з нею дуже круто, особливо тоді, коли війна затягулась і були великі офензиви, що зідалиб багато муніцип. І Совети не моглиб дивитись спокійним оком на те, щоб альянти усадовились в Скандинавії. Нема сумніву, що альянти будуть поступати обережно, намагаючись не допустити до того, щоб і Совети були втягнені в дійсну війну. Але ледви чи це буде мож-ливе. Затіснення блокади означає порушення не-втральностей прав Норвегії й Швеції. Без цього не обійдеться. А це означає початок нових кон-фліктів.

ХВАЛИ МЕНЕ, РОТОНЬКУ...

МОСКВА. — Советська преса розписується на всі заставки про те, яку величезну сенсацію викли-кала в цілому світі промова у Верховному Советі советського комісара справ заграничних, В. Моло-това. Преса пише, що Молотов поставив „бреху-нів” у тяжке положення, себто в першу чергу пред-ставників Франції й Англії, та що Совети тепер та-ка сила, що в міжнародному світі всі чистяться з кожним їхнім словом. І в Советах усюди робітники витають „розумну політику” советського уряду.

БЕЗБОЖНИЦЬКА ПРОПАГАНДА В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ.

МОСКВА. — Американський кореспондент до-носить, що найновіше число „Безбожника” дає ба-гато місця кореспонденції зо Львова, в якій опи-сується поширення безбожницької пропаганди в За-хідній Україні. Підчас виборів до Верховного Со-вету розкинено між населення летючки такого змі-сту: „Я, Ісус Христос, поручаю всьому духовенству, як і всім вірним Святої Церкви, щоб ішли разом з ворогом”. Тим „ворогом” має бути советський у-ряд, який треба поперти голосуванням, згідно з во-лею Христа. Кореспондент згадує далі про ріжні „проповіді”, які тепер мають виголосувати ріжні „голови церков” чи „монахи”, з яких советська вла-да сміється. Виходить на таке, що ті „голови цер-ков” і „монахи” це советські агенти, що хочуть своїм поступованням компрометувати церкву і релі-гію, щоб таким чином підготувати кращий ґрунт під безбожницьку акцію Советів.

ВАТИКАН, НІМЕЧЧИНА І ПОЛЬЩА.

ПАРИЖ. — Польські урядові кола подають, що не прийшло до ніякої згоди між Ватиканом і ні-мецьким міністром заграничних справ Рібентропом, який мав недавно довгу розмову з папою. Доказом цього, є те, що Німеччина не пускає папського ви-сланника на окуповані німцями польські землі. А до порозуміння не прийшло через Польщу. Польські джерела подають, що Рібентроп пропонував поль-ську державу з 12,000,000 населення, а папа стояв за Польщу з 35,000,000 населення.

ДАДІ ДЕРЖИТЬ ВЕЛИЧЕЗНУ АРМІЮ.

БУКАРЕШТ. — Німеччина натискає на Руму-нію, щоб розпустила пів мільона жовніврів додому, щоб таким чином було кому робити в полі при вес-няних роботах. Запевняє Румунію, що їй не гро-зить ніяка війна, бо Совети, як казав Молотов, ду-мають вирівняти спір за Басарабію мирним шляхом. Та це, як видно, Румунію не переконали і вона далі держить армію з 1,600,000 жовніврів. Німеччина жу-риться тим, щоб у Румунії випали добре живи, бо потребує румунських хліборобських продуктів. А як буде далі так, як тепер, то не буде кому обро-бити по селах землі й Румунія лише випroduce стіль-ки, що треба для неї самої, а на вивіз до Німеччини не останеться нічого.

ОКРУЖЕННЯ БЕКА ЗАПЕРЕЧУЄ.

БУКАРЕШТ. — Ті, що стоять близько бущо-го польського міністра закордонних справ, Бека, твердять, що в польським міністерстві заграничних справ у Варшаві спалено, або вивезено всі важніші документи. Сам Бек є інтернований у Румунії. З цього виходилоб, що вони такою заявою хочуть дати до пізнання, що проголошені німецьким уря-дом документи польського міністерства заграничних справ є підроблені.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Щоденний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
видачею числа, в котрім оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. "Свободи": ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Сіюзу: ВЕрген 4-1016.
4-0807.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗПРИВОДУ ПЕРЕПISУ

2. квітня починається в Злучених Державах шіснаятий перепис населення. Як звичайно при таких переписах, урядові переліслювачі будуть заходити до домів і ставити кожному мешканцеві, згляду голові дому, низку питань про кожну особу в родині. Цілою цих записів є зібрання даних про населення краю, про ріжні справи, важні з громадського становища.

Це треба зовсім виразно собі освідомити й не дати нікому звести на фальшиву думку, що подані при переписі інформації можуть бути вжиті для якихнебудь інших цілей, наприклад для потягнення людини до відповідальності за його податкові рапорти. Закон про перепис у тому огляді дуже виразно забороняє вживати таких переписних інформацій для якихнебудь інших цілей. Тому всякий повинен відповісти на поставлені собі питання без ніякого страху.

Про національність питання властиво нема, бо питання ч. 10 розуміє під расою колір шкіри. Подібно в питанні ч. 15, про край походження, під краєм дописувачі мабуть будуть розуміти, як це можна вносити з попередніх переписів, державу, хоча деякі переписувачі можуть там записати Україну, як так подасть переписувачий.

Спеціальне значіння в цьому огляді має питання ч. 38, котрого однак не будуть ставити кожному переписуваному, але лише 5 процентам з них. Це питання про матерню мову: якою мовою говорили до нього вдома в найранішому дитинстві. Тут уже зовсім ясно, що кожний українець, і українка, без огляду на те, чи хто роджений в Україні, чи в Америці, може подати українську мову, бож відомо, що й в Америці до родженого тут українця родичі в дитинстві говорили по українськи. Навіть у випадках, у котрих, як дитина вже пішла до американської школи, до неї стали говорити по англійськи, можна подати як матерню мову українську мову, бо перепис питається саме за ту першу мову, котрою говорено до дитини в перших роках її життя.

Як при відповіданні на питання про дохід не має місця страх, так при відповіданні на це питання про мову не має місця сором, чи страх, чи яке інше почуття. Подання матерньої мови, яке воно не було б, не може теж ніхто вживати проти подаючого дані. Не може цього робити ніхто, ні приватні люди, ні приватні корпорації, ні уряд. Одинока ціль цих запитань це ствердити, скільки людей якою мовою говорять до дітей у молодості. Якщо до людини говорено по українськи, то вона має законний обов'язок так і сказати. З огляду на те, що не всіх це питання питають, ті, що їх справді запитують, повинні тим більше відповідати правдиво, бо кожний з них говорить немов би за двацятьох.

Микола Голубець.

ЖОВТІ ВОДИ

Історичний роман.

(12)

— Шанувати волю Його Королівської Милости — моя до смертна повинність. Тягар тієї булави приймаю, як незаслужену ласку, але думаю, що перше, ніж це всякому стане відомо, треба зробити все, щоб ніщо не стануло на перешкоді світлим плямам і святим намірам Його Королівської Милости.

Концлер довго не відповідав. Довго морщилося його високе чоло, не раз не двічі кинув він допитливим оком на Хмельницького, поки рішився.

— Згода! — сказав нарешті. — Для нас, для Його Милости Короля для мене й привагою осягнут пана чесника, від нині не сотник, а гетьман Війська Запорозького. Але для тих, кому цього покісно знати не треба, ви ще чигиринський стік. А там, самі, вже знаєте, коли розгор-

В жилах чигиринського полковника — пана Станіслава, гербу власного, Кричевського,

УКРАЇНЕЦЬ ПОСЛОМ ДО ПАРЛЯМЕНТУ

(3 Канади).

У цих парламентарних виборах повелось албертійським українцям вибрати вдруге українця послом до федерального парламенту. Є ним посол Антін Глинка, що побив 3 своїх опонентів більшістю понад 500 голосів. Він займає місце п. М. Лучковича, що був послом з округу Вегревил від 1926 до 1935 р.

Перемога п. Глинки є тим більша, що здобув він мандат наперекір большевицькій крині і побив большевицького кандидата В. Галіну. Замітне й те, що він здобув цей посольський мандат, хоч проти нього була переважна частина українських інтелігентів в Алберті, головні з табору Сусачи Тус-а, що агітували за ліберала, англійця д-ра Арчера.

Українці - самостійники були проти вибору п. Глинки тому, що він не належав до їхньої організації і що кандидатував як ставленик суспільно-кредитовців, або "нової демократії", яка буде в опозиції до уряду. А можна було здогадуватися, що ліберали цілком певно знову будуть у доміні при владі. І дійсно суспільно - кредитовці здобули лише 10 посольських мандатів, 7 менше, як у попереднім парламенті. Тому будуть у парламенті незначною меншістю.

Кандидатом Сусів був ліберал д-р Арчер, який обіцяв, що буде попірати українську справу в парламенті і як буде цього потреба, також і на мировій конференції як член партії, що є при владі в Канаді. Це були головні аргументи Сусів проти п. Глинки. Крім того закидувано йому, що півтора року тому їздив він з боку суспільно-кредитовців до Саскачевану, де брав участь у виборчій кампанії проти українського кандидата п. Жеребка, якого, не зважаючи на те, вибрано послом. Були ще й інші менше стійні закиди Сусів проти кандидатури п. Глинки, як, наприклад, те, що не має скінченої цілої середньої школи та не відзначається такою повагою і такою таким знанням англійської мови, як п. Лучкович. Та видно, що всі ті аргументи не пошкодили його кандидатурі, бо поперла його досить сильно в провінційній партії, що знову дістала владу в провінції значною більшістю голосів. А такою українське походження п. Глинки причинилося до цього вибору. Його батько ще жив і є національно свідомим фермером в околиці Делф, Алта. Він був досить ді-

П. Г. Подольський, крамар у південній Манітобі, хоч дістав поважне число голосів, щось коло 2,000, кандидуючи як незалежний кандидат в окрузі, що не має повної української більшості, не міг сподіватися вибору. В тій окрузі вийти може лише компромісовий кандидат якоїсь сильнішої партії, або попертий французам, що становлять як не більшість, то принайменше половину населення цієї округи.

Це, що албертійські українські виборці так примірно і солідно поставилися у цих виборах і в своїх округах виборчих вибирали українців послами, зробить їм добре ім'я. Відтепер ріжні політичні партії в Канаді, що досі ігнорували у виборах українців, будуть з ними більше числитися і на будуче будуть у тих українських округах ставити лише українських посольських кандидатів. Це передовсім відноситься до ліберальної партії, а частинно і до сієфської. Вегревиліну була би здобула собі ліберальна партія, якби була поставила там кандидата українського походження.

плила стародавня українська кров. Уже за Казимира Ягайловича славився Кричев у берест-литовському воевідстві, як споконвічне гніздо боярського роду, що від непамятних часів і радою і шаблем служив Речі Посполитій.

Федьки, Васьки й Стецьки з Кричева Кричевські довго ухилялися по полях воєнної дльорії й по королівських канцеляріях, поки часом, як на стала тіснота на віру стародавню грецьку, не прийшли їм зміну Владислави, Войцехи та Криштофи, тепер Кшичевські, що то віру римську прийнявши, клейноді свій родовий до клейноді шляхетської братії приєднали.

Сам пан Станіслав, молодим хлопцем на поле марсове з рідного дому вирушивши, скоро воєнного ремесла в війську коронному вивчився й гордо носючий славне ім'я жовнірське, мав у війську всім відомі заслуги. Під рукою коронного гетьмана Конєпольського, в товаристві Чарнецького Стефана, в проводі гусарської хоругви, мужно мірився пан Станіслав до шведів. А коли того зажадала від нього Річ Посполита, не завагався заризикувати своїм життям і здоров'ям у потреби з козаками під Кумейками. В реєстрі "вельможних панів", що їх раненими знесли з поля бою, було і його назвище.

Та саме тоді прокинулося в душі пана Станіслава щось чого не було в програмі протикозацького походу. Вперше в житті станувши око в око з козаками, що їх його вельможі компаніони взивали "хлопством" і "бидлом", обняв пан Станіслав своїм бистрим жовнірським оком ситуацію й зрозумів те, що з такою ельовквенцією висловив пізніше його похвальний товариш Сокольський.

"Якнебудь поміж козаками нема ні князів ні сенаторів ні воевод, то такі вони хлопці, що якби закони контра плебея придумали не загорджували, як давніше було, знайшлись би між ними настільки гідні, щоби їх, як Квінтія Цінната, від плуга до влади покликали, й хоробрістю Темістоклеві рівними, признати".

(Дальше буде).

ІТАЛІЙСЬКІ НАСТРОЇ

Несподівана звістка про приїзд німецького міністра закордонних справ фон Рібентрона до Риму сколихнула відразу громадську думку в Італії, що була вже й так занепокоєна загостренням відносин з Англією через затримання 13 італійських кораблів з німецьким вуглем. Не вважаючи на воєнне наставлення всього теперішнього виховання молоді в Італії, постійні військові вправи старшого громадянства, величезні витрати державного скарбу на все більше зброєння нації, італійці не мають жадної охоти вступати в війну з Англією, що вважалося за вершину. Не бачать у тому жадної вигоди, але дуже багато ризику і неприємностей.

Воюючи в Африці для здобуття Етіопії, італійці знали, що воюють для здобуття величезних просторів землі, покритих облогом, для своїх синів і братів, що на рідній землі вже не знаходили вільного місця; воюючи в Іспанії, італійці так само знали, що воюють за високі ідеали латинської цивілізації й християнської релігії проти большевицького варварства та безбожництва, яке, опанувавши Іспанію, зробилося би смертельною небезпечкою і для самої Італії. Але в теперішній війні Італія покинула не бачить тих високих цілей, що могли б запалити її волю вогнем ентузіазму. Виступити на боці Німеччини? Два роки тому, ні, навіть рік тому, це могло б мати великий зміст. Тоді говорилось про спільні ідеали боротьби бездоленних націй проти плітократії, що опанувала світ, опанувала колонії та сирівці. І тримають фактично бідніші нації в страшній економічній залежності, не кращій від тієї, в якій багатіші лихвар тримає бідолаху, що в нього заборжился. Тоді говорилось про перебудову Європи на нових, кращих підвалинах більшої соціальної справедливості, причому поняття тієї соціальної справедливості поширювалося не тільки на країни, але й на нації. Так, за такі великі й широкі спільні ідеали варто було поборотися. Так думав тоді не один італійський юнак і мріяв про ті часи, як візьме рушницю, щоби піти з цю здобувати кращий світ, на руїнах відгнилого світу, зпосовано морально й фізично грошевою демократією. Але то було рік, чи два тому. Після того відбулося несподіване зближення Німеччини з большевицькою Росією, що в очах кожного італійця, з часів еспанської війни, зробилася символом варварства і ще страшнішого соціального визиску, як демократична плітократія. Як можна йти змагатися за кращий світ поруч і разом з варваром большевиком? Як можна говорити про здобування нової соціальної й національної справедливості, поки існує така визиску народів і таке пекло для людей, як Советчина, що, заграбивши всю Західну Україну, намагається накласти лабу й на мирну, але героїчну Фінляндію? Величезна більшість італійців вважала тому величезним нещастям для себе і для всієї нації, колиб вони побачили себе примусеними виступати тепер поруч і для Німеччини. Італійський уряд продовжує дотримуватися офіційної лінії прихильності до Німеччини, італійські офіційні виявляють у сучасному воєнному конфлікті більш симпатій до Німеччини, як до альянтістів. І таке наставлення виключає можливість виступу Італії проти Німеччини. Бо, не вважаючи на всі несподіванки своєї політики, Німеччина, у випадку перемоги, менш небезпечна

для Італії, як переможні альянтісти. Італія почуває себе в становищі людини, яку схопили за горло і тиснуть: не хочуть, щоб не можуть задушити зовсім, але й не дають дихати. Рухи, що так душать Італію, це — Гібральтарська і Суєзька протока, що знаходяться під англійською контролею. Уся морська торгівля Італії залежить фактично від Англії; закривши Суєз відірвує Італію від усього Сходу і, недавно здобутої Етіопії; закривши Гібральтарського шляху відірвує Італію від обох Америк. Італія — країна дуже бідна на сирівці. При її вступі в минулу велику війну й обіцяно від Англії й Франції колоній з сирівцями, але тих обіцянок не додержано. Італія того не може забути. Вся її приязнь останніх років з Німеччиною базувалася на можливості спільного виступу для здобуття колоній і сирівців. Була надія, що до того перерозподілу колоній і сирівців можна було дійти мирним шляхом, шляхом загроз і конференцій. Але виступ Німеччини в Польщі, що йому Італія намагалася всіми силами запобігти, а потім союз із Росією, що був для Італії великою несподіванкою, переплутали всі карти.

Але, поглянувши трішки в історію, побачимо, що це нічого нового... Чи це перший пакт з німецьким імперіалізмом? Куди там. Маємо договір у Бересті Литовським, де також представники "робітничо - селянської влади" Росії підписали трактат з імперіальною Німеччиною. Це саме відноситься й про наїзд на Польщу. Чиж Ленін з Тухачевським та Сталіним вже раз не були нападні на Польщу?

Це саме з Фінляндією. Що більше, чи не кривавилась Україна, Грузія, Вірменія та народи передньої Азії в боротьбі з московським червоним імперіалізмом? Отже нічого нового під сонцем. Т. зв. "декулакація" ("відкулачення") селян України мала всі ознаки типового й брутального московського імперіалізму.

Комуністи по цілому світі ріжно прийняли оці нові виправки комуністичного імперіалізму. Ті, що може ідейно вірили в науку комунізму, відкинули її з обридженням. Решта, оці сліпі агенти, оправдують це та дають вияснення на всі лади. Найкращим доказом того, про що пишемо, послужить орган "американської" комуністичної партії, "Дейлі Воркер" у Нью-Йорку.

Коли доносили інші газети про підписання німецько-московського пакту ще в серпні 1939 р., згадана газета писала, що на це нема potwierдження з Москви. Коли і Москва це підтвердила, тоді малі комісари з "Дейлі Воркер" писали, що такий пакт був в інтересі миру. Обороняючи напад на Польщу, писали вони, що Сталін добре зробив, бо він урятував Західну Україну від гітлерівського імперіалізму.

В справі Фінляндії ця газета поступала дуже подібно. Зпочатку взагалі не писала про війну, а тільки переповідала за Московією, що "білофіни" нападають на "рай робітників". Коли Москва зачала пи-

сати про "ворога" (Фінів), то й ньюйорські комісари зачали розписуватися про "героїчні подвиги червоної армії над ворогом". А вже найбільше типове обличчя показали ці московські наймити у зв'язку з московсько - фінськими переговорами. Коли "Нью-Йорк Таймс" писав, про це, що "Дейлі Воркер" прямо назвав це "капіталістичною брехнею".

Це саме, коли мова про німецько - советський союз. Для типового марксиста - комуніста це ніщо надзвичайне. Ім куди більше по нутру така система диктаторська правління, як демократична.

Це, що комуністи лили, наприклад, поміж Гітлера, ріж ясна, нічого не означало. Так само вони поступали, коли мали вийти до Ліги Націй. Чи не лаяли вони на всі заставки оцю "буржуазну, капіталістичну, пересудну інституцію"?

А потім пішли й поцілували "пантофель папи", як називав подібні явища "бувний" український поет Павло Тичина.

Отже це була витрата часу старатися доказувати, що комунізм це ніби суперечність теорії й практики.

Це також облуда, начебто комунізм міг бути утожненний з деякими національними інтересами певних держав, прим. Франції, як це старалися доказувати французькі зрадники - комуністи! Кудж там! Одинокий край, якому комунізм приносить бодай сповидну вартість, це Росія! Там, у напів - азійських і напів-варварських умовах, комуністичні божки можуть робити з темним народом, що захищує і тільки там комуністичні генгстери можуть вдержатися при владі...

але не могли аніміти проти альянського наставлення Італії, яке викликається її дійсно життєвими потребами. Між лихварем і бідолахою, що знаходиться в його економічній залежності, можуть бути коректні відносини, але ніколи не буде спільних виступів. Бо їх ділити — безодня.

І тому Італія не знаходить собі іншого шляху, як тільки озброєна нейтральність. Поставлена силою річей між двома таборами, що збройно змагаються, вона не вважає можливим ставати чинно на один, чи другий бік, але зате завжди готова відбити самостійно удар, що був би скерований безпосередньо супроти неї.

Тому інцидент з Англією, що затримала італійські кораблі, викликав був деяке збентеження. Дехто побоюється, що колиб Англія стиснула за горло більш, ніж звичайно, Італія почала б боронитися. Але Англія в останні моменти відпустила руку, і затримані кораблі поплили з вуглем додому... Тим краще. Для нас, українців, вступ Італії в війну в теперішніх умовах не обіцяє нічого доброго. Було б впросто катастрофально, колиб раптом і Італія опинилася в одному таборі з большевицькою Москвою. Але ми не рішуче виключаємо.

Тому, думаємо, й приїзд Рібентрона до Риму не багато змінить у сучасних взаємовідносинах сил.

Евген Онацький. (Рим).

КОМУНІЗМ - ВІРНИЙ СОБІ...

Добрі часто, хоч і збаламучені пропагандою люди, не раз дивуються, як то може бути, що комуністична Росія пішла так легко на співпрацю з своїм найбільшим ворогом, націонал - соціалістичною Німеччиною.

Але, поглянувши трішки в історію, побачимо, що це нічого нового... Чи це перший пакт з німецьким імперіалізмом? Куди там. Маємо договір у Бересті Литовським, де також представники "робітничо - селянської влади" Росії підписали трактат з імперіальною Німеччиною. Це саме відноситься й про наїзд на Польщу. Чиж Ленін з Тухачевським та Сталіним вже раз не були нападні на Польщу?

Це саме з Фінляндією. Що більше, чи не кривавилась Україна, Грузія, Вірменія та народи передньої Азії в боротьбі з московським червоним імперіалізмом? Отже нічого нового під сонцем. Т. зв. "декулакація" ("відкулачення") селян України мала всі ознаки типового й брутального московського імперіалізму.

Комуністи по цілому світі ріжно прийняли оці нові виправки комуністичного імперіалізму. Ті, що може ідейно вірили в науку комунізму, відкинули її з обридженням. Решта, оці сліпі агенти, оправдують це та дають вияснення на всі лади. Найкращим доказом того, про що пишемо, послужить орган "американської" комуністичної партії, "Дейлі Воркер" у Нью-Йорку.

Коли доносили інші газети про підписання німецько-московського пакту ще в серпні 1939 р., згадана газета писала, що на це нема potwierдження з Москви. Коли і Москва це підтвердила, тоді малі комісари з "Дейлі Воркер" писали, що такий пакт був в інтересі миру. Обороняючи напад на Польщу, писали вони, що Сталін добре зробив, бо він урятував Західну Україну від гітлерівського імперіалізму.

В справі Фінляндії ця газета поступала дуже подібно. Зпочатку взагалі не писала про війну, а тільки переповідала за Московією, що "білофіни" нападають на "рай робітників". Коли Москва зачала пи-

сати про "ворога" (Фінів), то й ньюйорські комісари зачали розписуватися про "героїчні подвиги червоної армії над ворогом". А вже найбільше типове обличчя показали ці московські наймити у зв'язку з московсько - фінськими переговорами. Коли "Нью-Йорк Таймс" писав, про це, що "Дейлі Воркер" прямо назвав це "капіталістичною брехнею".

Це саме, коли мова про німецько - советський союз. Для типового марксиста - комуніста це ніщо надзвичайне. Ім куди більше по нутру така система диктаторська правління, як демократична.

Це, що комуністи лили, наприклад, поміж Гітлера, ріж ясна, нічого не означало. Так само вони поступали, коли мали вийти до Ліги Націй. Чи не лаяли вони на всі заставки оцю "буржуазну, капіталістичну, пересудну інституцію"?

А потім пішли й поцілували "пантофель папи", як називав подібні явища "бувний" український поет Павло Тичина.

Отже це була витрата часу старатися доказувати, що комунізм це ніби суперечність теорії й практики.

Це також облуда, начебто комунізм міг бути утожненний з деякими національними інтересами певних держав, прим. Франції, як це старалися доказувати французькі зрадники - комуністи! Кудж там! Одинокий край, якому комунізм приносить бодай сповидну вартість, це Росія! Там, у напів - азійських і напів-варварських умовах, комуністичні божки можуть робити з темним народом, що захищує і тільки там комуністичні генгстери можуть вдержатися при владі...

ПЕРЕПISKA АДМІНІСТРАЦІЇ

?? Того, що писав нам з Нью-Йорку листа з готівкою й марками, а не подав, на що призначені гроші, просить подати призначення грошей і свою адресу:

НА РІЖНІ ТЕМИ

ХТО ЧИТАЄ ПРЕСУ?

Один журналіст, що написав книжку про газети, вказує, що нині в Америці нема просто людей, щоб читали цілу „свою“ газету.

Доказує це зовсім просто. Щоби прочитати цілу пересічну ранішню американську газету, на те треба добром читачеві коло 39 годин. Має вона стільки друку, що п'ять пересічних повістей.

Звісно, такої маси писанини ніхто не всміє прочитати за той час, який йому остається для читання газети.

Отже кожний читає лиш одну частину газети.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ?

Цей самий журналіст докладає в своїй книжці, що пересічна американська ранішня газета це плід праці 2,500 до 3,500 осіб.

Не всі з цих людей пишуть. Одні з них заняті в редакційній відділі, інші при складанні й друкуванні, ще інші в адміністрації. З тих, що пишуть, одні працюють у „середній“ газеті, інші шукають новинки поза канцеляріями, ще інші присилають матеріали здалека, часто із заграниччя.

Це немовби мимомовна ілюстрація до казки, що наші люди розказують нашим людям, що, мовляв, одна людина може цілу газету написати.

ІДЕАЛ.

Свою книжку про газети затитував цей журналіст: „Без страху або протекції“.

Це, звісно, лиш ідеал, найвище мірило, до якого старається достроїти шануюча себе газета. Великі газети тим саме й великі, що вони писали без страху, себто, не зважаючи на силу могучих, і не давали нікому прав, яких вони не давали іншим.

На такій засаді спиралися, наприклад, відома в цілому світі газета „Манчестер Гардієн“.

БЕРЛІНСЬКІ ДОКУМЕНТИ.

Німечкий уряд подав до публичного відома новий жмуток листів, котрі він приписує ріжним польським дипломатам, а котрі мали би бути їх рапортами про переговори з дипломатами чужих держав.

Ці документи мали би, за заподанням німецького уряду, бути автентичні, а мав їх німецький уряд відкрити в польським міністерстві закордонних справ у Варшаві.

Проти автентичності цих документів виступили всі в них поіменно згадані дипломати. Отже маємо тепер розглянутися, чи правду говорять німецький уряд, що це правдиві документи, чи правду говорять американські й польські дипломати, що це не документи, а фальсифікати.

По чому судитись правдивість документів? По чому пізнати правдивий документ від підробленого? Звісно, симпатичні Німеччині готові повірити насліпо, що німецький уряд говорить правду, а симпатичні Польщі готові би сказати, що вони не вірять нічому. Однак чи розумна людина так розглядає питання правди та ще в такій важкій справі?

НЕ ВІРІТЬ.

„Нью Йорк Таймс“ у коротенькій статейці про берлінські „документи“ каже, що ці документи це мали би бути переважно рапорти про те, що хтось сказав комусь іншому про те, що йому сказав президент Злучених Держав.

Він порівнює донесення німецького уряду про ці документи до донесення вломника, що розбив огнетривалу касу й потім сказав під словом честі, що він там знайшов у тій касі.

Цим газета каже між ряд-

ками: очевидно, це само собою розуміється, що, розбивши Польщу, Німеччина захоче тепер доказувати на основі нібито польських документів, яку широку інтригу проти Німеччини розвела була Польща, поки Німеччина вивіла її війну.

Однак, навіть припустивши, що Німеччина зовсім природно брала би за таку штуку, всетаки чи нема ще можливості, що папери такі справжні польські документи, а не німецькі підробки? Чи не буває, що й вломник правду скаже, а окрадений збреше?

ПОТРІЙНА КРУЧКА.

Коли Потоцькі пише, що йому говорив посол Булит або Кенеді про те, що Булитові, чи Кенедієві говорив був президент Рузвельт, то при розгляді документу маємо аж три питання:

(1) Чи правда, що Потоцькі таке писав, чи може його лист підроблено?

(2) Коли правда, що він таке справді писав, то чи справді йому Булит чи Кенеді говорив таке, яке він у листі дописує?

(3) Коли Булит чи Кенеді справді таке Потоцькому говорив, яке Потоцькі написав своєму уряду, то чи заходить питання, чи справді таке говорив президент Рузвельт, яке про нього говорив Булит чи Кенеді Потоцькому?

Чи захочеться багатьом людям розв'язувати такі трюхоповерхові ребуси?

ЧОМУ ТЕПЕР?

Ті, що приймають оголошені Німеччиною документи за фальшиві, підкреслюють момент їх оголошення.

Кажуть, що Німеччині саме тепер треба підсунути світові думку, що Америка сама інтригувала за війну в Європі, бо тепер Америка не пішла на фальшиві німецькі заходи за мир.

Однак, вибираючи теперішній мент для оголошення документів (правдивих чи фальшивих), Німеччина могла легко догадатися, що цей саме аргумент висунуть проти неї. Отже все це й це само не розяснює справи. Все це ми знаходимося в положенні людини, що в погоні за втікачем знайшла на роздоріжжі: одна дорога виглядає вигідніша до втечі, отже втікач правдоподібно туди пігнав. Однак втікач міг теж знати, що погоня догадується, що він правдоподібно побіжить цю догіднішою дорогою, і він може саме лішов менше догідною другою дорогою. Та навіть і це не розв'язує питання: адже втікач міг подумати собі, що погоня могла подумати собі, що він побіжить не найдогіднішою дорогою, але дру-

гою, отже і йому найкраще всетаки втікати найдогіднішою дорогою. Однак це ще не певне, бо й погоня могла до цього саме догадатися. І так далі без кінця.

УКРАЇНЦІ В ДОКУМЕНТАХ.

Згадують ці заквествіоновані документи й українців. Мовляв, граф Потоцькі, польський посол у Вашингтоні, у своїм листі до польського міністра закордонних справ у Варшаві писав, що йому говорив Булит, американський посол у Парижі, що він знає напевно, що Німеччина має повний український штаб, що має обняти керму майбутнього уряду України, як Німеччина відірве Україну від Росії й перемінить її в самостійну державу.

І знову маємо багачко поживи до розважання: чи справді Потоцькі таке писав? Як писав, то чи правда, що Булит йому таке говорив? Як правда, що Потоцькі таке писав, чи правда, що Булит йому таке говорив, то чи правда, що Німеччина готовилася відірвати Україну від Росії, творити самостійну українську державу й готувала для неї в Німеччині уряд?

Якщо німецький уряд справді мав такі наміри в листопаді 1938. року, то коли саме в нього ці наміри перемінювалися на інші?

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

М. Ф., Лілі, Па. — Не тільки Ви, але й багато інших не дістануть відповіді на листи, вислані до Західної України. Поминаючи інші перешкоди, люди бояться писати. На таке виходить. Адресуйте, як передше адресували. Тільки замість давнішого „Полонд“ пишете тепер так: EUROPE—U. S. S. R. Подайте коло Вашого села чи містечка ще „Західна Україна“. Хоч така назва офіційно вже не існує, то може допоможе скоріше знайти Вами подану місцевість, якщо схочуть Ваш лист доручити.

РОЗРІЖНЮВННЯ БАРВ.

Здібність розрізняти всілякі кольори вважається доказом умового розвитку людини. У дійсності, ця здібність розвивається так поволі, що пересічна дитина, яка має 5 літ, як загально припускають, є встані розрізнити лише 4 кольори: червоний, жовтий, синій та зелений. Щоб розвинути змисл розріжнювання барв, родичі повинні подбати, щоб дитина мала під рукою всілякого кольору предмети, а під коліром, розуміється, персичі коліри, а не дитячо рожеві та сині, які ми так радо даємо дітям.

3 ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РУХУ У. Н. СОЮЗУ

СЕЙНТ КЕТЕРІНС, ОНТАРІО, КАНАДА.

Зорганізовано новий відділ. 16. березня б. р. загостив до нашої місцевості гом. В. Гіряк, щоб зорганізувати відділ У. Н. Союзу. За короткий час його вмілої організаційної праці повстав у нас відділ, який числить 35 членів. Честь тим нашим чесним громадянам, що допомогли цьому доброму ділу. На початок це великі здобутки для нашої місцевості, бо тих 35 членів забезпечили себе й свої родини в українському аскураційному товаристві на двадцять тисяч доларів! Та ми віримо, що наш відділ зросте кілька разів більше в дуже скорому часі, а це тому, що Український Народний Союз має найкращі привілеї з усіх аскураційних товариств на цьому континенті, а також і тому, що це є найбільша числом і найбагатша фінансово чисто українська народна інституція.

До цього часу ніхто з нас не знав про те, що український народ має таку багату й велику фінансову організацію. Не знали ми, що на кращих умовах можна зааскуравати себе й своїх дітей у своїй, не чужій, фінансовій організації. Тому йшли всі ми до не наших та складали свої гроші до таких компаній, які, крім забезпечення, нічого іншого нам не дають. Та відтепер ми віримо, що всі українці, без ріжниць, без огляду на політичні переконання й релігійну приналежність, будуть забезпечувати себе тільки в У. Н. Союзі, який совісно й чесно в потребі помагає всім своїм членам так само, як він це робив упродовж десятків років у минулому.

Заряд, який був вибраний на основних зборах, складає щиро подяку гом. Гірякові за його щиро й трудну працю, яку він зробив для нас у нашій місцевості. Також бажаємо йому таких самих успіхів і в інших місцевостях, до котрих він прибуде. І ми віримо, що гом. Гіряк буде їх мати, бо праця, яку він виконує, мусить здобути йому всюди прихильників.

Всіх українців міста Сейнт Кетеринс і околиці повідомляємо, що заряд нашого відділу складається з отих, усім добре відомих членів: голова — Степан Мончак; фін. секретар — Михайло Назар; рек. секретар — Петро Дяків; касир — Василь Драган; контрольна комісія — пані Юлія Гуляй, Пилип Цибуляк і Степан Каманецький.

Оцей вибраний заряд прирікає щиро працювати в користь розвитку відділу У. Н. Союзу в Сейнт Кетеринс. Щоб виконати своє завдання вповні, він кличе всіх українців до об'єднаної праці, які вже стали членами, а тих, які ще не є ними, щоб ставали й забезпечували самі себе й свою родину в найбагатшій фінансовій інституції, якою для всіх нас є наш Український Народний Союз.

За заряд: Степан Мончак, голова; Михайло Назар, фін. секр.

ПРЕГАРНІ ПАХОШІ З ВУГІЛЛЯ.

Можна пахощі виробляти із олів ріжних цвітів. Однак такі пахощі страшенно дорогі. За малесеньку пляшечку пахощів із есенції рожі треба заплатити кількадесять доларів. Та от винайшли хеміки, що ріжного роду пахощі можна виробляти із вуглевого дьогтю. Такі пахощі можуть мати всякий запах і вони дешеві.

МИ І НАШІ ДІТИ

[Ця одна з черги статей, зладжених Ф.Л.І.С.-ом, яка обговорює деякі питання, що повстають між родичами та їх дітьми. Коли маєте які завваги або питання, то звертайтеся (коли можливо, то по англійськи) на таку адресу: F.L.I.S. — Parent, 222 Fourth Avenue, New York, N. Y.]

ГРОШЕВІ КЛОПОТИ.

Гроші це проблема багатьох родин. Звичайно нема їх подостатком, а коли є, то не легко знати, як з ними обходитись. Через те повстають суперечки, особливо коли діти лічуть працювати і скільки мають з своїх заробітків давати своїм родичам.

Очевидно, що від дітей вимагається, щоб вони ступали слідами своїх родичів, коли ті були в їх віці. Хто виріс у старім краю, то певно працював на полі, або помагав родичам у тім ділі, чим вони займалися для прожитку. Велика частина поживи походила з власної землі, або землі родичів, а мешкання було оплачуване радше працюю ніж грошми. Коли живете тут у місті, тоді діло маєтись зовсім напакі. Як діти займаються працюю, то вони працюють у фабриці, крамниці або бюрі, чи іншим місці. Вони не дістають поживи або помешкання за свою працю, але гроші. Іх думки, як обходитись з грошми, не походять з старого краю, але від тутешньої молоді.

Багато родичів вимагають, щоб діти віддавали їм увесь свій заробіток, а тоді доперва родичі повертають дітям де-що на їхні потреби. В таких обставинах, які тепер маємо, велике число родичів не може багато ховати з тих грошей для дітей. Вони змушені витрачати майже повну суму на харчі, одіж, оплату помешкання та інші видатки. Навіть у таких випадках діти можуть бути вдоволені, якщо мати певну квоту для себе. Тоді вони почувалися би до певної міри від нікого незалежні. Звісно, що малі діти не вагаються просити від родичів грошей, але старші діти, від п'ятинадцяти років життя, звичайно не мають такої сміливості. Вони вже вважаються за дорослих людей, і як такі, хочуть рішати, як маєтись їх заробіток видавати.

Нам може здаватись, що гроші будуть витрачені в нерозумний спосіб, коли діти діставатимуть правильно тиждень грошевий даток. Це навіть може бути правдою. У багатьох випадках вони не мали нагоди набратися досвіду, як розумно обходитись з грошми. Та як вони набудуть цей досвід, як не через витрати і помилки? Віримо, що це їх навчить. Деякі з них будуть марнотратити ціле своє життя, однак більшість таки прийдє до переконання, що не варто грошей витрачувати на дурниці. Наука приходить тільки через практичне життя.

Як в інших справах, так і тут пожаданим є давати дітям на початку лиш малий даток, бо краще робити малі помил-

!! ІМПОРТОВАНІ З ПАРИЖУ !!

НАРЕШТІ МОЖНА ДІСТАТИ

ПУДЕРНИЦІ „СМРАСТ“

В УКРАЇНСЬКІМ СТИЛЮ.

з українським гербом ТРИЗУБОМ і 5 гербами українських земель у пречудному виконанні одного з наших найкращих артистів у Парижі.

Герб — у голубій і золотій красі Пудерниця кремового, чорного або вишневого кольору (для вибору покупця)

Чудова пам'ятка на Великодний або інший дарунок. Знаменита нагода зареєструвати український артистичний виріб перед мучинцями ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 2 ДОЛЯРИ.

Замовлення слати до:

„SVOBODA“

81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.

ки, ніж великі. Даток можна

стуснево збільшувати, однак залежно від їх заробітків та родинних обставин. Перше всього важним є, щоб дітям довіряти. Треба виказувати їм помилки, але коли вони не будуть чути від нас нічого більше, ніж тільки саму критику, то перестануть радитися нас та взагалі не захочуть нас слухати. Їх треба заохочувати, а також виявляти привязанні до них. Вони мусять почуватись як американські дівчата і хлопці таких родичів, котрі звичайно яляються тиждень бюджет. Фактом є, що багато родичів дають своїм дітям грошеві датки, коли їм усього шість чи сім років життя. Таким чином діти вчаться розумно обходитись з грошми, бо вони бажать бути нарівні з іншими.

Часто буває так, що родичам тяжко зрозуміти те, що їх діти вже вирости і є повноправні висказуватись у родинних справах. Коли родичі признають цю обставину і вважають дітей за дорослих, тоді все йде гаразд. Діти будуть кооперувати з ними, коли будуть почуватись як важні члени родини. Чи питаєте дітей про їх опінію, коли обговорюєте родинні справи? Вони не все можуть мати добру думку, але як побачать, що ви з ними числитесь, тоді будуть вас більше шанувати. Ф.Л.С.

М. Костишин.

ІДЕМ ВІДВАЖНО В НОВИЙ СВІТ

Мов соняч промінь на обрії Несе оживлений привіт. Скріпає в нас життя надію Іти відважно в новий світ. Хач шлях важкий, брати в неволі Підносьте клич з рідних хат. „Наш край спільнодрований в св-ю“ Гей в ряд! Не час нам на розбрат. Крутом допучуть переїзди. Що день все ближче, слушний час Пориньте долу Україн! Що так колись плекала нас. Гей клич в дузах просяк глибоко, Ігтар страждання доверши. Борю, над все підняв високо, Гріх партійні помини. Душає клич: Гей, спільно в лави! Партійність шезла як той дим. За волю рідної держави, Ідем в борню шляхом одним. Хоч не одна ще куля свисне, Як гакінниця загрозить, Стружми кров героїська присне, Ряду землицю обгарить. Ми духом скріплені в навію, Ідем відважно в новий світ. З промінням сонця на обрії Приністе волюстям привіт.

НЕ ЗРОЗУМІЄ ДОБРЕ ТЕПЕРІШНІ ПОДІЯ В УКРАЇНІ

І В СВІТІ ТОЙ, ХТО НЕ ПРОЧИТАЄ КНИЖКИ

МІКОЛА ГОЛУБЕЦЬ

1914: РІК ГРОЗИ І НАДІЙ

Автор показує, як український народ активно й збройно вступив на арену світових подій.

ЦІНА 50-ЦЕНТІВ

„SVOBODA“ 81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ФІНСЬКИЙ ПОСОЛ.

Прокопе і його наречена, англійка Маргарета Шо.

SUNSHINE THEATRE, 141 EAST HOUSTON STREET, NEW YORK CITY.

ЧЕРЕЗ ДВА ДНІ СЕРЕДА—ЧЕТВЕР APRIL 3—4, 1940

ДВІ НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ ТРАГЕДІЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ

КУПОН НА ЗАМОВЛЕННЯ ВЕЛИКОДНИХ КАРТОК

Засилаю _____ дол. _____ центів { Моні ордером Почтовими марками за що прошу вислати мені: _____ книжкових карток з віршами (5 ц. штука, 6 за 25 ц.) _____ карток українського стилю з сценами з українських великодних звичаїв (5 ц. штука).

„SVOBODA“

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

ВЕЛИКОДНЕ ЧИСЛО „СВОБОДИ“

появиться цього року ПІД ДАТОЮ 27. КВІТНЯ 1940.

і, як попередніх років, дасть нагоду бізнесменам, професіоналістам, відділовим працівникам і всім іншим громадянам та громадянкам зложити своїм клієнтам, костюмерам і знайомим

ВЕЛИКОДНІ ПОБАЖАННЯ.

Всі такі великодні побажання мають бути в адміністрації „Свободи“

НЕ ПІЗНІШЕ, ЯК У ПОНЕДІЛОК, 22. КВІТНЯ.

На бажання вишлемо величину й ціну звичайних форматів таких бажань Адміністрація „СВОБОДИ“.

ПЕРМОЖЕЦЬ.

В. Л. Мекензі Кінг, прем'єр Канади, котрого партія здобула собі перемогу підчас недавніх виборів.

Степан Мусійчук.

НАБЛИЖАЄТЬСЯ ЧАС ВЕСНИ

Гей, вже леді й сніги таять,
Води в ріках журчать, грають,
Зближається час весни.
Сонце гріє і тепліє,
Вітер лагідніше віє,
В душі будається надія,
Нові мрії, нові сні.
Бо зима не всім вбити,
Того, що бажав жити,
Що прямує до життя.
Хоч і доля нещаслива
Нашу землю навістила,
Не умерли наші сили,
Не пропалим в забуття.
Бо що цвіло раз полями
І замерло під снігами,
Оживає на весні.
Так і ми, прибиті, ковалі,
Із ворожих пут, неволі,
Оживем знову на волі,
Встанем на весні в борні.
Гей, вже леді й сніги таять,
Води в ріках журчать, грають,
Не пора на сумні сні!
Сонце гріє, вітер віє,
Хай тепло всіх нас огріє
До борні за кращі мрії,
Зближається час весни.

— Який ти немудрий, Іванце!...

— Чому?
П'ять кілометрів несеш листа до міста, щоб там кинути до поштової скриньки, а маєш її таки в себе в селі, під носом.

— Ет, що ти там знаєш! Наш поштар не хоче в мене купувати ані молока, ані яєць. Не діжде, щоб я кидав листа до його скриньки!

ЖЕРТВА ВИБИВСТВА.

Панна Рейчел Гочінсон Тейлор, 17-літня студентка, котрої тіло знайдено коло пенсильванської стейтської колегії.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Створення Українського Народного Театру.

В українців в Америці водиться так, що кожний політикує, щоб от ніби щось робити. А коли мова про організацію, то кожна з них має свою програму: приєднання членів, збирання грошей на різні цілі і т. п. На зборах тих організацій можна почути кожного разу одно і те саме: скільки вписалось нових членів, хто має зайняти цвітими, білетами і т. д. На цих зборах починаються.

В деяких більше поступових організаціях час до часу можна почути відбит на тему політики чи економії, але звичайно більша частина слухачів не розуміє тих відбитів тому, що слухачі не є підготовані до них. Іх треба скоріше ознайомити з історією України, з українською літературою та мистецтвом, тоді вони будуть більше розуміти політику чи економію України. Це відноситься головню до тут рождення молоді, яка не дуже то цікавиться українською справою тільки тому, що вона не є з нею як слід ознайомлена.

Отже виходить так, що ми всі „політикуємо“, бачимо сто літ наперед, але не бачимо того, що діється тепер навкруги нас самих. На кожнім кроці підкреслюємо, що в нас багата культура, що все маємо і т. п., а так є, що з одних чи з других причин ось та культура в Америці приснилася пороком. А чейже ми, як культурний нарід, повинні використати ці духовні надбання, які століттями втворювали наші предки! Крім цього, коли культури не плакається, тоді вона загине.

Цікаво, чому ми над тим не застосовуємося? І не скажемо собі правди в очі.

Нам треба вчитись, треба бути поступовими, треба знати, що в нас є, а чого нам бракує. Тоді вийдемо з цього духовного занепаду, який панує серед української еміграції в Америці.

Спитаймо себе: де є наші театри чи аматорські гуртки? Якщо є, то вони не відповідають теперішньому часу своєю примітивною аматорщиною. Тому вже найвищий час звернути особливу увагу на створення Українського Народного Театру в Нью Йорку.

Театр є одним із найважливіших чинників, які апелюють до мас. Там глядач не тільки

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ НЕ ВВІЙ ЙОГО

„Запорожці“ найшли на шляху трупа. Поховавши, вони пішли шукати „виновників“. Наказавши москалів, вони мають розгадати, чи це вони винні? Як вони, що з ними „робити“?

Читаючи це оповідання, дізнаєтесь багато про життя й воювання козаків.

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:
„СВОБОДА“
81-83 „GRAND STREET“,
JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ КАЗКИ

Це вибір найкращих українських казок з славної збірки українського збирача народньої творчості

ІВАНА РУДЧЕНКА

Має отсі перлини української казочної літератури:

1. Рись-маті
2. Брат і сестра в лісі
3. Попович Ясат
4. Лепотий корабель
5. Царівна-жаба
6. Про царівну Івану та чортову дочку
7. Убогий та багатий і дівка-чорнявка
8. Безсмертний Данило й розумна жінка
9. Правда та Неправда
10. Гордий цар

Зо 42 ілюстраціями артиста Юрія Магалецького.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

„СВОБОДА“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

бачить акцію та чує розмову, але переживає, відчуває найменшу вібрацію та „грає“ разом із тими, що на сцені. Театр це інституція, яка пропонує свідомість, мораль. Там глядач вчиться, як треба жити, що є але, а що добре, як любити свою мову, свій нарід і свою батьківщину.

Воно правда, що в нас були вже організовані великі концерти, вокальні і симфонічні, різні філіми та опери. Але що з того? Все те тимчасове. З другої сторони спитаймо себе, який відсоток нашої публіки розуміє симфонічний концерт чи оперу? Це зовсім природне явище, що публіка може розуміти оперу, коли вихована в театральному дусі. А коли навіть малий відсоток нашої публіки йде у нас на оперу, чи симфонічний концерт, то не тому, щоб одушевитись музикою чи співом, але на те, щоб себе показати, бути між людьми вищої культури. Тому такі виступи приносять мало користі моральної і матеріальної.

Друга дуже важна річ: у нас нема своїх професіональних сил. Так є, що по одним виступі, крім дефіциту, нічого більше не лишається. Таке саме буває з оперою.

Отже виходить, що ми починаємо все навпаки. Замість починати від драми, ми починаємо від опери. Замість виховувати акторів, ми виробляємо філіми і т. д.

Коли будемо мати своїх акторів і публіку, виховану в театральному дусі, тоді легше буде поставити оперу чи симфонічний концерт.

Тому нам треба виховувати молоді сили, на які ніхто ніколи не звертав уваги, бо українська сцена в Нью Йорку

довгі роки була в руках людей чужих, які не мали нічого спільного з українством. Тому це не було в їхнім інтересі виховувати нові сили.

Виховання нових сил наступить тоді, коли молодь займеться драматичним Курсом, на котрий уже вписалось невелике число охочих, що зрозуміли вагу театру. В короткі часи буде зорганізований ще один відділ. Тому кожний, хто інтересується драмою, має нагоду вписатись, бо з учеників курсу буде зорганізований театр. Коли цей театр буде зорганізований навіть на меншу скало, він буде тривкий, своєрідний і політично по собі здорове зерно.

Актори і ті, що хотіли б зістатися ними, співаки солісти та хористи, музиканти і танцюристи, як також зацікавлені громадяни хай голосяться по ближчій інформації в справі створення Укр. Нар. Театру в Нью Йорку до нижче підписаного.

Всі організації, як: бенефітові, релігійні, політичні і культурно-освітні, а особливо їхні провідники, повинні залучити всякі роздори і необмежуватись тільки до приєднання членів чи збиранням вкладок і т. п., але взятись більше до культурно-освітньої праці. Мусимо себе освідомити і дисциплінувати. Тому берімся до реальної праці.

Кожний громадянин чи громадянка повинні причинитись в один чи в другий спосіб до створення Укр. Нар. Театру в Нью Йорку. Це належить до культурної праці, бо коли ми будемо культурнішими, то тим скоріше наступить політичне освідомлення.

Ще раз підчеркую, що нам треба організувати театри, хо-

ри, оркестри, українські школи для дітей і дорослих не тільки в Нью Йорку, але по всіх більших містах.

Хто бажав добра своїм дітям і своїм дітям, хай причиниться до розвитку нашої культури тут на американському континенті, поки не зазімає, бо як нас не стане, то що тоді буде? Що лишимо для майбутнього покоління?

Махалло Скоробогач,
65 E. 7th St., New York City.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

КЛІВЛЕНД, О.

На бюро у Вашингтоні.

Прекрасний звичай завізав тут в Америці серед українських громадян, щоби при кожній нагоді, при кожній навісті домашній забаві не забувати про загально народні потреби тут в Америці і старим краю.

І наші громадяни пішли за тим звичаєм. В нашій місцевості члени організації ОДВУ і привітали справили несподівано громадянам Йосифові й Анні Хміль „срібне весілля“ з нагоди 25-літньої річниці їх подружжя життя. До цього доложили найбільше праці їх донька Софія, заучена Юлія, та члени організації ОДВУ „Молодість“ привітали до У. Н. Дому на 14 вулиці і там їх привітали наші добрі громадяни. Привітали срібною чашкою та зложив їм бажання всього найкращого. Музика відіграла „Гей, там на горі Січ іде“. Ювіляти були зворушені до сльоз.

Коли гості засіли за столи, на котрих відідали два старокраєві короваї, о. Журавецький попросив привітних, щоб встали і помодились Богу. Після вечері староста, добре знайомий місцевий громадянин, Дмитро Шмагала, від себе привітав ювілятів і зложив їм бажання. Він теж підніс їх працю на народнім полі і їх жертвенність на ріжні народні цілі. Далі зложив бажання о. Журавецький та підніс релігійне життя ювілятів. Опісля складала бажання інші привітали та витали ювілятів з нагоди цього ювілею. Гром. Палічак попросив гостей зложити жертви на українське бюро у Вашингтоні. Староста покликав панні Марусю Бойко і Катерину Любінську, щоб записались збіркою. Збірка принесла \$33. Жертви зложили: Громадяни Хміль \$5; по \$1: Шмагала, Пругуляк, Попович, Полічак, о. Журавецький, Фоца, Гнатюк, Гросавський, Вербицький, Когут, Ботнік, Коваль, Палічак; по 50 ц.: Бузько, Юник, Тимчина, Олексик, Бобченко, Онцшак, Іващичин, Габрієвська, Брикайло, Бізль, Любін-

ська, Бойко, Філіпп, Шалапін, Юнік, Фоца, Волошин, Милуш, Юркі, Мукла, Шабо, Сентий, Жук. Гроші виставили до центр управи ОДВУ. На останку покликав староста ювілятів, які полкували прийняти за виявлену щирість та сказали, що будуть далі шире працювати для своєї організації і цілої української суспільності. Забуваю закінчено молитвою та відспіванням „Многая літа“.

Софія Когут.

НЬОАРК, Н. ДЖ.

З ювілею на збігіві.

З нагоди 45-літнього ювілею У. Н. Союзу юворські Союзові відідали вшавтували 15 квітня 1939 р. Союзівий День. З того дня загальноного приходу було \$301.35. Розходу було \$263.60. Лишилося чистого приходу \$37.75.

На зборах урядників усіх юворських відділів ухвалено, щоб цю суму вислати на українську школу в Моджанах, в якій учаться діти збігівців із Карпатської України. Зазначуємо, що два відділи співнілися з гринами за цукети, тому не можна було скоріше дати звіту з того Союзівого Дня.

ЗА КОМІТЕТ: СВЯТА:

І. Баранок, секретар.

ДЖЕРВІ СІТІ, Н. ДЖ.

На пропаганду службу.

Гром. Степан Гладкий передав через Обеднання \$15 на політично інформаційну українську службу в Америці. Ці гроші це збірка на листу Обеднання ч. 27. Зложили: Степан Гладкий \$5; по \$1: М. Баран, А. Борак, В. Маланюк, М. Кот, Я. Сай, Т. Барна, М. Пугура, М. Косоньський, Г. Шустикевич, С. Диктер.

ОЛЕН, Н. Й.

Збірка на народню роботу.

Гром. Г. Підскальний переслав через Обеднання \$7 на ту народню роботу, яку веде Обеднання. Ці гроші, це збірка серед місцевих українських громадян, яких спис подано попередньо.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ АННУ ЖУК. Винахід з Дікумєйки до Тер-

мополя в 1927 році, а з Термополя, маючи вихід до Канади. Хто би про неї знав, і подав її адресу, чи номер, чи ще жин, дїстане нагороду в сумі \$200. Або чейши Вона сама згодошиться на адресу:

JOHN SZEMBERKO

NORTH WINDHAM, CONN.

SAMUEL P. KANAI
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за \$150
433 State St.,
PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

УВАГА ФІЛІДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ ІВАН ГАСИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Похорони по ціні так низькій як \$150.
Модерна обстановка. Обслуга чесна й шира. Через телефон ми немовби єсидами

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Office Address:
JOHN HASYN
Undertaker & Embalmer
3948 N. SMEDLEY STREET,
SAGAMORE 3563 PHILA., PENNA.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць як далеко позі Ньюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. — Офіс:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРґ

(129)

Королева дала знак гайдукам, щоб зачинали тортурування. Гайдуки підступили кілька кроків ближче прив'язаних чоловіків і почали уставляти до позиції, в якій добре вимахувати нагайками. Тарзан порішив, що тепер саме пора виконати той плян, який він передумав перед хвилиною.

Очі Тарзана спочивали на Чорнім Малокові, на яким сидів Мунго, посеред інших слонів. Малок був заприязнений з Тарзаном. Бо це Тарзан освоїв його. Тарзан знав, що слони задержують приязнь на довго. Тепер він це хотів використати. З цілих грудей він закликав до слона: „Малок! Тарзан, Йо!“

Малок відразу пристанув і перестав хитатись то сюди, то туди. Його вуха відразу розкрились, немов два великі крила. Тепер він підняв угору трубу і немов у відповідь сильно затрубів. Далі він сягнув трубою по Мунга. Торський велитень пробував спити спокоїти слона і болючо вдарив його по карку.

Це ще гірше розлютило слона і він, обнявши Мунга трубою, вдарив ним з цілої сили до землі. Цей поступок слона, зокрема його рик, зворушив інших слонів. Вони, подібно як люди серед такх обставин, почали неруватись, не знаючи добре, про що йде. Ціла валка слонів почала метушитись.